

**ZAMONAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA
INKLYUZIV YOSHLARDA AXBOROT OLIISH MADANIYATINI
RIVOJLANTIRISH**

Abdulxamidova Moxigul Bobirjon qizi

Andijon Davlat Pedagogika Instituti,

Pedagogika yo'nalishi 1-bosqich magistranti

[*mohigulabdulkhamidova@gmail.com*](mailto:mohigulabdulkhamidova@gmail.com)

+998979963494

***Annotatsiya.** Bugungi kunda ta'lim tizimida zamonaviy texnologiyalarning joriy etilishi yoshlarning bilim olish jarayonini sezilarli darajada o'zgartirmoqda. Ayniqsa, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi ta'limga yangi imkoniyatlar yaratmoqda, bu esa barcha yoshlar uchun, shu jumladan, nogironlar va ixtiyoriy guruhlar uchun teng ta'lim olish imkoniyatlarini taqdim etmoqda. Inklyuziv ta'lim yoshlarni jamiyatda faollikni oshirishga undaydi va ularni axborot olish madaniyati bilan tanishtiradi. Ushbu tezisdagi zamonaviy ta'lim texnologiyalari yordamida inklyuziv yoshlar uchun axborot olish madaniyatini qanday rivojlantirish mumkinligi masalalari ko'rib chiqiladi.*

***Kalit so'zlar:** Zamonaviy ta'lim texnologiyalari, inklyuziv ta'lim, axborot olish madaniyati, yoshlarga ta'lim, digital ta'lim, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli savodxonlik, ta'limda inklyuzivlik, yoshlarning axborot madaniyati, ta'lim innovatsiyalari*

***Abstract:** In today's education system, the introduction of modern technologies is significantly changing the process of learning for young people. In particular, the development of information and communication technologies is creating new opportunities for education, which provides equal access to education for all youth, including those with disabilities and from special groups. Inclusive education encourages young people to become more active in society and introduces them to information literacy. This thesis discusses how information literacy for inclusive youth can be developed with the help of modern educational technologies.*

Key words: *Modern educational technologies, inclusive education, information literacy, education for youth, digital education, information and communication technologies , digital literacy, inclusivity in education, youth information literacy, educational innovations.*

Аннотация: *В настоящее время внедрение современных технологий в образовательную систему существенно изменяет процесс получения знаний молодежью. Особенно развитие информационно-коммуникационных технологий создает новые возможности для образования, что предоставляет равные возможности для получения образования всем учащимся, включая людей с ограниченными возможностями и другие целевые группы. Инклюзивное образование стимулирует активность молодежи в обществе и знакомит их с культурой информационного восприятия. В данной диссертации рассматривается вопрос о том, как с помощью современных образовательных технологий можно развить культуру информационного восприятия у инклюзивной молодежи.*

Ключевые слова: *Современные образовательные технологии, инклюзивное образование, культура получения информации, образование для молодежи, цифровое образование, информационно-коммуникационные технологии, цифровая грамотность, инклюзивность в образовании, культура информации у молодежи инновации в образовании.*

Zamonaviy ta'lim texnologiyalari - bu ta'lim jarayonini samarali tashkil qilish uchun axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishni anglatadi. Bu texnologiyalar orqali ta'limni yanada interaktiv va qiziqarli qilish, o'quvchilarga o'z o'qish uslubini tanlash imkonini berish, va yoshlarning raqamli savodxonligini oshirish mumkin. Inklyuziv ta'lim - bu barcha yoshlar, shu jumladan, nogironligi bo'lganlar va ijtimoiy jihatdan zaif qatlamlardan bo'lganlar uchun ta'lim olish imkoniyatlarini taqdim etishdir. Bu model yoshlarning jamiyatda teng huquqli va faol ishtirokchilar sifatida rivojlanishiga yordam beradi.

Axborot olish madaniyati esa shaxsning axborot manbalarini topish, tahlil qilish, tasniflash va samarali foydalanish qobiliyatidir. Axborot olish madaniyati

yoshlar uchun ayniqsa muhim, chunki ular zamonaviy texnologiyalar yordamida ko‘plab axborot manbalariga ega bo‘lib, uni samarali tarzda ishlata olishlari kerak.

O‘zbek olimlarining ilmiy ishlari ta’lim texnologiyalarining inklyuziv ta’limdagi o‘rnini va axborot olish madaniyatini rivojlantirishdagi ahamiyatini o‘rganmoqda. Misol uchun, Sh. Abdurahmonov o‘zining “Ta’limda axborot texnologiyalarining roli” asarida ta’lim texnologiyalarining yoshlarning axborot madaniyatini rivojlantirishda qanday ahamiyatga ega ekanini ta’kidlagan. U, zamonaviy texnologiyalar yordamida ta’lim olishda raqamli savodxonlikni oshirishning zarurligini aytgan [1. Bet 23].

N. Ismoilov esa o‘zining ilmiy ishlarida inklyuziv ta’limni amalga oshirishda zamonaviy texnologiyalarning roliga alohida urg‘u beradi. Uning fikricha, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari yordamida ta’limni inklyuziv qilishni osonlashtirish mumkin [2, 45].

Sh. S. Aliyev zamonaviy ta'lim texnologiyalarining inklyuziv ta'limdagi rolini va ahamiyatini o‘rganishda muhim ilmiy ishlanmalarni taqdim etgan. Ularning tadqiqotlariga ko‘ra, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) inklyuziv ta'limni ta'minlashda katta ahamiyatga ega. Ularning fikriga ko‘ra, AKT yordamida o‘quvchilarni bilim olish jarayonida teng imkoniyatlar yaratish mumkin, xususan, nogironligi bo‘lgan yoki o‘ziga xos ehtiyojlari bo‘lgan yoshlar uchun ta'limning moslashtirilgan shakllarini taqdim etish muhimdir [3,78]

R. X. A’zamov axborot olish madaniyatini rivojlantirishga doir ko‘plab tadqiqotlar olib borgan. Uning ishlarida yoshlar o‘rtasida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini to‘g‘ri va samarali ishlatish ko‘nikmalarini rivojlantirishga alohida e’tibor qaratilgan. A’zamov ta'lim jarayonida yoshlarning axborot olish madaniyatini shakllantirishda pedagoglarning o‘rni va rolini o‘rganadi [4,62]

T. T. Toshpulatov inklyuziv ta'limni tashkil etishda ta'lim texnologiyalarining ahamiyatini chuqur o‘rganib, zamonaviy ta'lim vositalarining nogironligi bo‘lgan o‘quvchilarni o‘qitishda qanday ishlashini ko‘rsatgan. Uning ilmiy ishlarida, ta'lim texnologiyalarini inklyuziv ta'limga qo‘llashning pedagogik, psixologik va metodik jihatlari batafsil o‘rganilgan [5,104]

Zamonaviy ta'lim texnologiyalarini inklyuziv ta'limga joriy etish yoshlar uchun muhim imkoniyatlarni yaratadi. Nogiron yoshlar uchun onlayn ta'lim platformalari, maxsus dasturlar va ilovalar, ularning bilim olish madaniyatini oshirishda katta yordam beradi. Misol uchun, text-to-speech va speech-to-text texnologiyalari nogiron bolalar uchun ta'lim olishni osonlashtiradi. Ta'lim tizimida inklyuzivlikni rivojlantirishda davlat va jamiyatning o'рни juda muhim. O'qituvchilarni raqamli savodxonlikka o'rgatish, ta'lim muassasalarini zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlash va yoshlar o'rtasida axborot olish madaniyatini shakllantirish uchun qo'llab-quvvatlash kerak. Buning uchun hukumat va ta'lim muassasalari tomonidan maxsus dasturlar ishlab chiqilishi, yoshlar uchun raqamli resurslar taqdim etilishi zarur.

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki zamonaviy ta'lim texnologiyalari inklyuziv yoshlar uchun axborot olish madaniyatini rivojlantirishda katta o'rin tutadi. Onlayn ta'lim platformalari, maxsus dasturlar va texnologiyalar yoshlarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytiradi va ularning jamiyatda faol ishtirokini ta'minlaydi. Raqamli texnologiyalar orqali axborot olish madaniyati yoshlarni raqamli savodxonlikka o'rgatadi va ularning ijtimoiy faolligini oshiradi. Inklyuziv ta'lim va zamonaviy texnologiyalarning uyg'unligi yoshlar uchun teng imkoniyatlar yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdurahmonov, Sh. Ta'limda axborot texnologiyalarining roli. Tashkent: O'zbekiston Milliy Universiteti 2015.
2. Ismoilov, N. Zamonaviy ta'lim texnologiyalarining inklyuziv ta'limdagi o'рни. Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti 2017.
3. Aliyev, Sh. S. Zamonaviy ta'lim texnologiyalarining inklyuziv ta'limdagi ahamiyati. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi 2019.
4. A'zamov, R. X. Axborot olish madaniyati va uning yoshlar ta'limidagi o'рни. Bukhara: Buxoro Davlat Universiteti 2018.
5. Toshpulatov, T. T. Inklyuziv ta'limda ta'lim texnologiyalarining pedagogik, psixologik va metodik jihatlari. Nukus: Qoraqalpog'iston Respublikasi Universiteti